

*Гринчишин Ірина Миколаївна,
кандидат економічних наук,
науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики,
ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього
НАН України», м. Львів*

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах погіршення рівня життя населення та зростання бідності пріоритетними напрямками реформування діючої система соціального захисту та соціального забезпечення є забезпечення належного матеріального достатку громадян, що опинилися в складних життєвих обставинах, та зменшення обсягу неефективних видатків галузі. Зазначені проблеми актуалізують питання належного фінансування соціальних послуг в Україні.

В проєкті з реформування соціальної сфери О. Стефанова, експерт Всесвітнього Банку, зазначає: «система надання соціальних послуг – це важливий елемент соціально-економічного та територіального вирівнювання регіонів і громад, а її реформування та розвиток є частиною зобов'язань України щодо виконання Європейської соціальної хартії (переглянутої), Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом» [3].

В профільному законі соціальні послуги визначені, як комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем [1]. В Стратегії реформування системи надання соціальних послуг зазначено, що задля досягнення її мети необхідно забезпечити оптимізацію використання коштів державного, місцевого бюджетів та інших джерел для фінансування соціальних послуг [2].

Слід вказати, що структурні проблеми системи надання соціальних послуг зумовлюють значні розбіжності в рівнях фінансування як в розрізі отримувачів, так і надавачів соціальних послуг. При цьому кожен надавач, намагається зберегти якомога більше фінансування власних установ, що не враховує їх реальних потреб, якості та ефективності надання соціальних послуг та зумовлює розбіжності в рівнях фінансування отримувачів. Зазначені проблеми досить чітко проявляються при визначенні потреб в соціальних послугах на рівні адміністративно-територіальних громад.

Як наслідок, відсутність проведення оцінки потреб в соціальних послугах територіальними центрами зумовлюють значні розбіжності рівнях завантаження територіальних центрів особами, що обслуговуються ними та в рівнях фінансування в розрахунку на одного споживача послуг.

Рисунок демонструє невідповідність в рівнях завантаження відділень територіальних центрів особами, що ними обслуговуються у 2014 р. (від 326 осіб на 1 відділення у Запорізькій області до 844 особи – у Чернівецькій області), та рівнях видатків на одне відділення (від 458523 грн. у Івано-Франківській області до 1092581 грн. у м. Києві) в розрізі регіонів України.

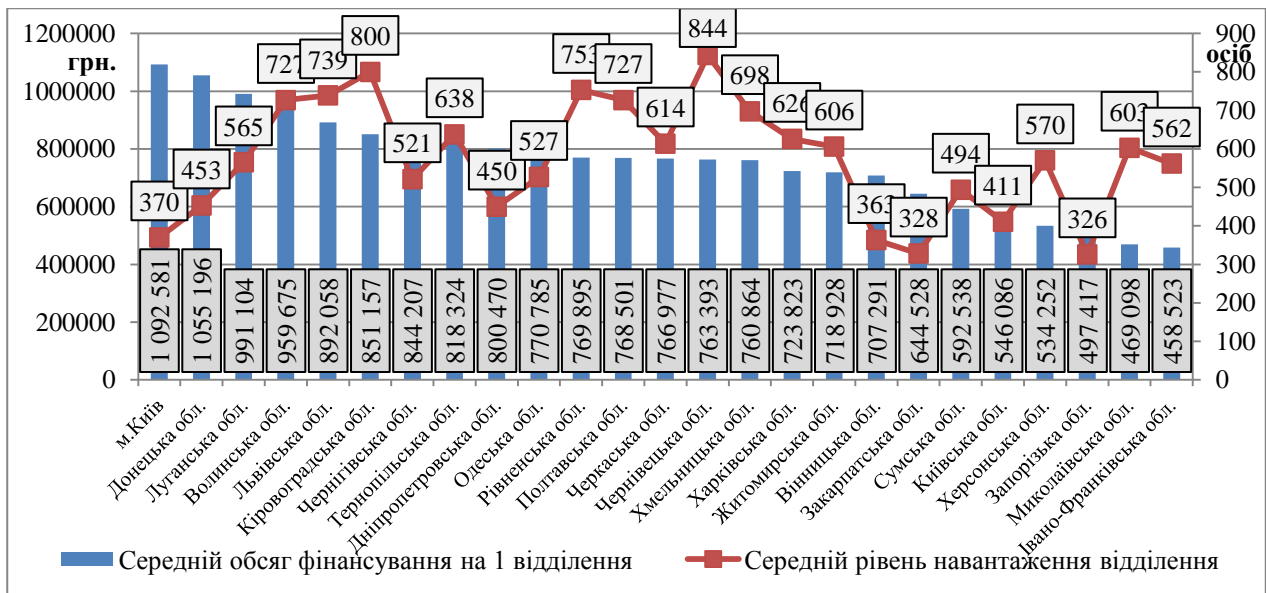

Рисунок. Обсяг фінансування та рівень завантаження на відділень територіальних центрів соціального обслуговування в розрізі регіонів України у 2014 р.

* складено за даними Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України

Отже, забезпечення належного фінансування соціальних послуг, неможлива без чіткого планування та визначення потреб населення адміністративно-територіальних одиниць в соціальних послугах. З метою нівелювання розбіжностей в рівнях завантаження та рівнях фінансування стаціонарних закладів надання соціальних послуг потребує проведення оцінки потреб в соціальних послугах з урахуванням територіальних відмінностей контингенту отримувачів соціальних послуг шляхом поступового переходу від утримання цих установ до фінансування витрат на надання соціальних послуг.

Перелік використаних джерел:

1. Про соціальні послуги. Закон України [Електронний ресурс]. – Джерело доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
2. Про схвалення Стратегії реформування системи надання соціальних послуг. Розпорядження КМУ [Електронний ресурс]. – Джерело доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/556-2012-%D1%80>.
3. Ферт А. Соціальні послуги та децентралізація: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / А. Ферт. – Джерело доступу : <http://www.prostir.ua/?news=sotsialni-posluhy-ta-detsentralizatsiya-problemy-i-perspektyvy>.